პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოსა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

18 ივნისი ხუთშაბათი 1970 ფასი 2 კაპ.

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან • № 142 (14746)

გუშინ, 17 ივნისს, თბილისში მუშაობას შეუდგა საქართველოს სსრ მეშვიდე მოწვევის უმაღლესი საბჭოს მეშვიდე სესია.

ბუნების დაცვა საერთო სახალხო ამოცანაა

საქართველოს სსრ მეშვიდე მოწვევის უმაღლესი საბჭოს სესია

17 ივნისის დილის სხდომა

17 ივნისი. საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს სხდომათა დარბაზი. დღეს აქ შეიკრიბნენ რესპუბლიკის საუკეთესო და საამაყო ადამიანები — საქართველოს სახელოვანი მუშათა კლასის წარმომადგენლები — მანქანათმშენებლები, მეტალურგები, ენერგეტიკოსები, მეშახტეები, მაღაროელები, მშენებლები, ფეიქრები, საბჭოთა მეურნეობებისა და კოლმეურნეობების მინდვრებისა და პლანტაციების მუშაოელები, მეცნიერების, კულტურის მოღვაწენი, პარტიული, საბჭოთა, პროფკავშირული და კომკავშირული მუშაკები — ისინი, ვისაც საქართველოს მშრომელებმა მიანდეს რესპუბლიკის სამეურნეო და კულტურული მშენებლობის საარსებოდ დიდმნიშვნელოვანი საკითხების გადაწყვეტა.

ბალხის სრულუფლებიანმა წარმომადგენლებმა, რომლებიც ახრულებენ ამომრჩეველთა განაწესს, საქართველოს სსრ მეშვიდე მოწვევის უმაღლესი საბჭოს მეშვიდე სესიის განსახილველად შეიტანეს დიდი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საკითხები, რომლებიც ეხება რესპუბლიკის თვითეულ მშრომელს.

ახლანდელ სესიას საკუთარი, განსაკუთრებული განმასხვავებელი ნიშანი აქვს: იგი მიმდინარეობს ლენინის საიუბილეო წელს, როცა ყველა საბჭოთა ადამიანმა, მთელმა პროგრესულმა კაცობრიობამ ზეიმითა და სიხარულით აღნიშნეს ისტორიული თარიღი — მთელი მსოფლიოს მშრომელთა ბელადისა და მასწავლებლის ვ. ი. ლენინის დაბადების 100 წლისთავი. წელსვე გაიმართება პარტიის მორიგი XXIV ყრილობა, რომელმაც უნდა მიღოს ახალი დიდმნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებანი. ლენინის იუბილეს ხალხში უდიდესი ენთუზიაზმი, შემოქმედებითი ძალების ახალი აღმავლობა გამოიწვია. ლენინური დამკვრელური ვახტი გრძელდება. რესპუბლიკის მშრომელებს, ისევე როგორც ყველა საბჭოთა ადამიანს, კარგად ესმით, რომ მიმდინარე წლის გეგმებისა და სოციალისტური ვალდებულებების პირნათლად შესრულებით ახალ დიდმნიშვნელოვან წვლილს შეიტანენ XXIII ყრილობის გადაწყვეტილებათა განხორციელებაში, ხუთწლედის დავალებათა წარმატებით შესრულებაში.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს ამასწინანდელმა არჩევნებმა ცხადყო, რომ ხალხი მთლიანად და ერთსულოვნად უჭერს მხარს კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა მთავრობის ბრძნულ საშინაო და საგარეო პოლიტიკას. საქართველოს მშრომელებმა, რომლებმაც აღფრთოვანებით მისცეს ხმა კომუნისტთა და უპარტიოთა ურღვევი ბლოკის კანდიდატებს, ამით მთელ საბჭოთა ხალხთან ერთად ხმა მისცეს ჩვენი სამშობლოს ეკონომიკისა და კულტურის შემდგომ აყვავებას, ხალხის კეთილდღეობის გაუმჯობესებას.

ამ დღეებში რესპუბლიკის საწარმოებში, კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში, სამეცნიერო-საკვლევ და შემოქმედებითს ორგანიზაციებში ფართოვდება და ძლიერდება სოციალისტური შეჯიბრება საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების 50 წლისთავის ღირსეულად შესახვედრისათვის. მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის მშრომელები, კულტურის მოღვაწენი ავლენენ საზოგადოებრივი წარმოების, მეცნიერებისა და კულტურის შემდგომი აღმავლობის ახალ რეზერვებსა და შესაძლებლობებს და აშრავლებენ თავიანთ მეცადინეობას, რათა ახალი მიღწევებით შეეგებონ საბჭოთა საქართველოს ნახევარსაუკუნოვან იუბილეს.

ზუსტად დილის 10 საათზე დაიწყო საქართველოს სსრ მეშვიდე მოწვევის უმაღლესი საბჭოს მეშვიდე სესიის პირველი სხდომა.

თავმჯდომარის მაგიდასთან არიან საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარე დეპუტატი რ. რ. დვალი, თავმჯდომარის მოადგილეები — დეპუტატები ი. გ. ამირბა, რ. ა. ჯაფარიძე, ლ. ა. ხოზრევანიძე.

მთავრობის ლოუებში არიან ამხანაგები ვ. პ. მეძავანაძე, ვ. დ. ჯაფარიშვილი, ვ. ს. ძოწენიძე, პ. ა. როდიონოვი, შ. ი. ჭანუკვაძე, მ. ა. გოგიჩაიშვილი, ნ. შ. ცხაკაია, რ. ი. ფრუიძე, ა. ნ. ინაური, შ. დ. კიკნაძე, ო. ი. ლოლაშვილი, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა და მთავრობის წევრები.

სესია გახსნა საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარემ დეპუტატმა რ. რ. დვალმა.

უმაღლესმა საბჭომ მოისმინა სამანდატო კომისიის თავმჯდომარის დეპუტატ ბ. ნ. ბრიგალაშვილის მოხსენება საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს ახლად არჩეული დეპუტატების რწმუნებათა შემოწმების შესახებ.

საქართველოს სსრ უმაღლესმა საბჭომ დადგინა: „ცნობილ იქნეს სიღნაღის რაიონის მაღაროს № 177 საარჩევნო ოლქში 1970 წლის 15 მარტს არჩეული საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატის ივანე ვასილის-ძე ბაიდოშვილის და ზნაურის რაიონის ავნევის № 398 საარჩევნო ოლქში 1970 წლის 15 მარტს არჩეული საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატის პელაგია ილიას ასულ კობალაძის რწმუნებანი".

ხანხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემის გამო საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს VII სესიამ მიიღო გადაწყვეტილება რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის შემადგენლობიდან გამოუვანილ იქნას ნ. ჯ. ზონია და ჩამოერთვას მას დეპუტატის რწმუნებანი.

მტკიცდება სესიის მუშაობის დღის წესრიგი. დღის წესრიგში შეტანილია შემდეგი საკითხები:

1. ბუნების დაცვის მდგომარეობა, ნიადაგის ეროზიის წინააღმდეგ ბრძოლა და მათი შემდგომი გაუმჯობესების ღონისძიებანი რესპუბლიკაში.

2. საქართველოს სსრ საქონელი და ხორცის კოლექსის დამკიცება.

3. საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულებათა დამტკიცება.

სესიის მუშაობის წესრიგი მტკიცდება ერთხმად.

სიტყვა მოხსენებისათვის „ბუნების დაცვის მდგომარეობა, ნიადაგის ეროზიის წინააღმდეგ ბრძოლა და მათი შემდგომი გაუმჯობესების ღონისძიებანი რესპუბლიკაში" ეძლევა საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილეს დეპუტატ ზ. ბ. ბელდიაშვილს.

დეპუტატებმა მოისმინეს საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს სოფლის მეურნეობის მუდმივი კომისიის თავმჯდომარის დეპუტატ ვ. ნ. საბაშვილისა და საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს ბუნების დაცვის მუდმივი კომისიის თავმჯდომარის დეპუტატ ი. ე. ნოინეშვილის თანამოხსენებანი.

მოხსენებისა და თანამოხსენებების გამო გაიმართა კამათი.

კამათში მონაწილეობდნენ დეპუტატები თ. ი. მოსაშვილი (ჯაფარიძის საარჩევნო ოლქი, ქ. თბილისი), ბ. ვ. შინკუბა (ქობულეთის საარჩევნო ოლქი, ოჩამჩირის რაიონი), დ. დ. დიასამიძე (ბახინჯაურის საარჩევნო ოლქი, ბათუმის რაიონი), უ. მ. ხანიკაევი (ჯავის საარჩევნო ოლქი, ჯავის რაიონი), დ. დ. ბაპასკირი (ძერეინსკის საარჩევნო ოლქი, ქ. ქუთაისი), ვ. ს. ლოგინოვი (ლარა ცეტკინის საარჩევნო ოლქი, ქ. თბილისი).

დეპუტატებმა გამოიჩინეს ნამდვილად სახელმწიფოებრივი მიდგომა განსახილველი პრობლემებისადმი. მათ ხაზგასმით აღნიშნეს, თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს ბუნებრივ სიმდიდრეთა რაციონალურ და გონივრულ გამოყენებას რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობის განვითარების უმნიშვნელოვანესი ამოცანების წარმატებით გადაწყვეტისათვის. მიწის — ხალხის მთავარი სიმდიდრის დაცვა, მისი ნაყოფიერების გადიდება, აღნიშნეს დეპუტატებმა, სოფლის მეურნეობის შემდგომი პროგრესის აუცილებელი პირობაა. ყველა ბუნებრივი სიმდიდრის და, კერძოდ, მიწის სწორი, რაც შეიძლება მიზანშეწონილი გამოყენება, მისი დაცვა, ნიადაგის ნაყოფიერების ყოველი ღონისძიებით გადიდება, — აღნიშნეს დეპუტატებმა, — ნამდვილად საერთო-სახალხო ამოცანაა.

ბუნებრივ სიმდიდრეთა, მიწის რაც შეიძლება სრული და ეფექტიანი გამოყენებისა და დაცვის ორგანიზაციაში, მიწათმოქმედების კულტურის ამაღლებაში დიდმნიშვნელოვან როლს ასრულებს მეცნიერება. დეპუტატებმა აღნიშნეს, რომ საჭიროა მეცნიერულ-კვლევითი მუშაობა ამ მიმართულებით უფრო ფართო მასშტაბით წარმოებდეს. დეპუტატთა საქმიანი წინადადებანი და შენიშვნები, მოქმედების ფართო პროგრამა, რომელიც მათ წამოაყენეს, ხელს შეუწყობს რესპუბლიკის ბუნებრივ სიმდიდრეთა დაცვის შემდგომი გაუმჯობესებისა და მისი გამრავლების საკითხების წარმატებით გადაწყვეტას.

ამით დამთავრდა საქართველოს სსრ მეშვიდე მოწვევის უმაღლესი საბჭოს მეშვიდე სესიის დილის სხდომა.

17 ივნისის საღამოს სხდომა

საქართველოს სსრ მეშვიდე მოწვევის უმაღლესი საბჭოს მეშვიდე სესიის საღამოს სხდომაზე, რომელიც საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილის, დეპუტატ რ. ა. ჯაფარიძის თავმჯდომარეობით მიმდინარეობდა, გრძელდებოდა დღის წესრიგის პირველ საკითხზე მოხსენებისა და თანამოხსენებათა განხილვა.

კამათში მონაწილეობდნენ:

დეპუტატი შ. პ. ჯობლიძე, (ცაცხის საარჩევნო ოლქი, ორჯონიკიძის რაიონი), თბილისის ტყის სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტის დირექტორი ვ. ზ. გულისაშვილი. დეპუტატები: მ. ბ. ღვინჯილია (ნაკალაქევის საარჩევნო ოლქი, ცხაკაიას რაიონი), ნ. ნ. ცოფიაშვილი (სასოფლო საარჩევნო ოლქი, წითელწყაროს რაიონი), რ. ი. ლაღიძე (ფალიაშვილის საარჩევნო ოლქი, ქ. თბილისი), ბ. ვ. კუხიანიძე (ბორჯომ-ბაღის საარჩევნო ოლქი, ბორჯომის რაიონი), ძ. მ. ლომაძე (ოქტომბრის საარჩევნო ოლქი, ქ. ტყიბული), ძ. ხ. კილასონია (ხჯიჯოს საარჩევნო ოლქი, ხობის რაიონი), ა. ბ. გოგორიშვილი (ნასაკირალის საარჩევნო ოლქი, მახარაძის რაიონი).

მიმდინარეობს დიდი, შინაარსიანი სჯა-ბაასი საქართველოს შესანიშნავი ბუნების დაცვის, ხალხის უდიდესი სიმდიდრისადმი — მიწისადმი მზრუნველი დამოკიდებულების საარსებო პრობლემებზე. დეპუტატებმა აღნიშნეს დიდი მუშაობა, რომელიც რესპუბლიკაში მიმდინარეობს ამ დარგში. და ყურადღება გამამახვილეს არსებულ ნაკლოვანებებზე. როგორც აღინიშნა, ზოგიერთი მეურნეობის ხელმძღვანელები ჯეროვნად არ აფასებენ ნიადაგების ქარისმიერი და წყლისმიერი ეროზიის დამანგრეველი მოქმედების საფრთხეს, საჭირო ღონისძიებებს არ ახორციელებენ იმისათვის, რომ წარმოებაში დანერგონ სამეცნიერო დაწესებულებათა მიერ შემუშავებული და პრაქტიკით შემოწმებული სისტემები მიწათმოქმედებისა, რომლებიც საშუალებას გვაძლევენ დავიცვათ მიწა და ნაოესები ეროზიისაგან. ყოველთვის არ ითვალისწინებენ, რომ სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მოსავლიანობის ამაღლების დიდმნიშვნელოვანი საშუალებაა ტუსაცავი ზოლების გაშენება. სერიოზული დარღვევებია ტყის ექსპლოატაციის საქმეში, ხშირია ტყის მტაცებლურად გაჩეხვის შემთხვევები, რის შედეგადაც ტყე კარგავს თავის სასარგებლო თვისებებს. დეპუტატებმა ღრმად, საქმის ცოდნით განიხილეს სესიის დღის წესრიგში დასმული საკითხი და დასახეს არსებულ ნაკლოვანებათა დაძლევის გზები, გამოთქვეს თავიანთი მოსაზრებანი.

საქართველოს სსრ მეშვიდე მოწვევის უმაღლესი საბჭოს მეშვიდე სესიის საღამოს სხდომა დახურულად ცხადდება.

18 ივნისს სესია მუშაობას განაგრძობს. (საქ-დესი).

თბილისი. 1970 წ. 17 ივნისი. საქართველოს სსრ მეშვიდე მოწვევის უმაღლესი საბჭოს მეშვიდე სესიის სხდომა.

ფოტო: ლ. ბინხბურგისა.

საკდესის ცნობა

„სოიუზ-9" კოსმოსური ხომალდის ეკიპაჟი მეთექვსმეტე დღეა იმყოფება ორბიტულ ფრენაში. 17 ივნისს 13 საათსა და 45 წუთზე მოსკოვის დროით ხომალდმა 253-ჯერ შამოუარა დედამიწას. კოსმოსურ სივრცეში ანდრიან ნიკოლაევისა და ვიტალი სევასტიანოვის ყოფნის ხანგრძლივობამ ამ დროისათვის 375 საათი შეადგინა.

კოსმოსში მეთვრამეტე სამუშაო დღე დამთავრდა 17 ივნისს დილის 3 საათზე. ამ დღის პროგრამის შესაბამისად კოსმონავტებმა შეასრულეს მეცნიერული და სამედიცინო ექსპერიმენტები.

დღის განმავლობაში ანდრიან ნიკოლაევი და ვიტალი სევასტიანოვი აკვირდებოდნენ დედამიწის ზედაპირს და აწარმოებდნენ დრუბლთა ზოგიერთი წარმონაქმნის და ბეოლოგიური თვალსაზრისით დამახასიათებელი რელიეფის შესწავლა. ფოტოგრაფირებას.

რადიოკავშირის სეანსებში კოსმონავტებმა ნიკოლაევმა და სევასტიანოვმა ილაპარაკეს დაკვირვებათა შედეგებზე. კარგად ჩანდა ხმელთაშუა ზღვის კუნძულები და სანაპირო ხაზი ყირიმი და კავკასიის შავი ზღვის სანაპირო, მდინარე ვოლგის დელტა. დასავლეთ ციმბირის რაიონები. კოსმონავტებმა გარკვევით დაინახეს ამ რაიონებში მდებარე ქალაქები: ათენი, სტამბოული, იალტა, სოჭი, ასტრახანი და სხვები.

როცა ყაზახეთსა და დასავლეთ ციმბირს გადაფარინეს, ნიკოლაევი და სევასტიანოვი იუწყებოდნენ ნოვოსიბირსკის რაიონში, დრუბლის სფარის სიმკვრივის თანდათან გადიდებას და ციკლონის წარმოქმნას. ტერმინატორს რომ გადაეარეს, კოსმონავტებმა დედამიწის ჩრდილოეთ მხარეზე გარკვევით დაინახეს დრუბლის წარმონაქმნები მთვარის შუქზე.

სამუშაო დღის დამდეგსა და დამლევს ანდრიან ნიკოლაევმა და ვიტალი სევასტიანოვმა შეასრულეს სამედიცინო ექსპერიმენტები, კერძოდ, დინამომეტრის საშუალებით გაზომეს ხელების კუნთების ძალა, ზამბარის დინამოგრაფის გამოყენებით კი კოსმონავტებმა გამოიკვლიეს კუნთსახსრების მგრძნობიარობა.

დღის განმავლობაში კოსმონავტებმა შეამოწმეს ერთმანეთის ჯანმრთელობა, გაზომეს არტერიული წნევა, აღრიცხეს მაჯისცემა და სუნთქვა, ტელემეტრიის მონაცემების კოსმონავტების მოხსენებათა მიხედვით, ამ ფიზიოლოგიური მაჩვენებლების სიდიდემ შეადგინა: ნიკოლაევს არტერიული წნევა იყო ვერცხლისწყლის სვეტის 125 და 80, სევასტიანოვისა — 120 და 80 მილიმეტრი, შესაბამისად მაჯისცემის სიხშირე წუთში — 73 და 66, სუნთქვის სიხშირე წუთში 14 და 16. თექვსმეტი დღის ფრენის დროს ორივე კოსმონავტის შრომისუნარიანობა კეთილინებულად მაღალ დონეზეა. ისინი თავს კარგად გრძნობენ.

17 ივნისს 11 საათზე მოსკოვის დროით დაიწყო ანდრიან ნიკოლაევისა და ვიტალი სევასტიანოვის მორიგი სამუშაო დღე. რადიოკავშირის პირველ სეანსში ხომალდის მეთაურმა განაცხადა, რომ კოსმონავტები დასუნების შემდეგ თავს კარგად გრძნობენ, ეკიპაჟი შეუდგა დღის პროგრამის შესრულებას.

„სოიუზ-9" კოსმოსური ხომალდის ფრენა გრძელდება.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს არჩევნების ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში

მოსკოვში კავშირების სახლში 17 ივნისს ვ. ვ. ერმილოვის თავმჯდომარეობით გაიმართა სსრ კავშირის მეორე მოწვევის უმაღლესი საბჭოს არჩევნების ცენტრალური საარჩევნო კომისიის დასკვნითი სხდომა.

ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ შეაჯამა თავისი მუშაობის შედეგები და „სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს არჩევნების დებულების" მესაბამისად მიიღო გადაწყვეტილება გადასცეს არჩევნების საქმის წარმოება სსრ კავშირის ახალი მოწვევის უმაღლესი საბჭოს კავშირის საბჭოსა და ეროვნებათა საბჭოს სამანდატო კომისიებს.

კომისიამ განიხილა აგრეთვე თავისი საქმიანობის დამთავრებასთან დაკავშირებული სხვა საკითხები.

ამით ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ მუშაობა დაამთავრა.

(საკდესი).

სსრ კავშირ-შვეიცარიის მოლაპარაკება

17 ივნისს კრემლში გაიმართა სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის ა. ნ. კოსიგინისა და შვეიცარიის პრემიერ-მინისტრის ულოფ პალმეს შეხვედრა, რომელიც საბჭოთა მთავრობის მოწვევით ოფიციალური ვიზიტით ჩამოვიდა სსრ კავშირში.

ორივე ქვეყნის მთავრობათა მეთაურებს შორის გაიმართა აზრთა ურთიერთგაზიარება როგორც თანამედროვე საერთაშორისო მდგომარეობის პრობლემებზე, ისე საბჭოთა კავშირ-შვეიცარიის ორმხრივი თანამშრომლობის საკითხებზე. საუბარი მიმდინარეობდა ურთიერთგაგებისა და კეთილმეზობლობის სულისკვეთებით. (საკდესი).

„ინლეგმაშ-70"-ის წარმატება

16 ივნისს წარმატებით დამთავრა მუშაობა საერთაშორისო სპეციალიზებულმა გამოფენამ „სრულყოფილი მოწყობილობა და ახალი ტექნოლოგიური პროცესები მსუბუქ მრეწველობაში" — „ინლეგმაშ-70"-ზე, რომელიც მიმდინარეობდა მოსკოვის სოკოლნიკის კულტურისა და დასვენების პარკში 1970 წლის 2 ივნისიდან.

მანქანათმშენებლობის ამ უდიდეს დათვალიერებაში მონაწილეობდა მსოფლიოს 22 ქვეყნის 700-ზე მეტი ფირმა და ორგანიზაცია.

„ინლეგმაშ-70"-ის საბჭოთა განყოფილება ერთ-ერთი უდიდესი იყო გამოფენაზე. მეცნიერებისა და ტექნიკის მიღწევებისა და სასაღლო მეურნეობის ამ უმნიშვნელოვანესი დარგის მიწინაევ გამოცდილების ჩვენებაში მონაწილეობდა ჩვენი ქვეყნის ოცდაათი სამინისტრო და უწყება, 66 ქალაქის 147 საწარმო, სამეცნიერო-საკვლევი და საპროექტო-საკონსტრუქტორო ორგანიზაცია.

გამოფენის მუშაობის პერიოდში კონტრაქტები დაიდო სსრ კავშირისა და საზღვარგარეთის ორგანიზაციებს შორის მანქანებისა და მოწყობილობის ურთიერთ მიწოდების შესახებ.

„ინლეგმაშ-70"-ზე გამოფენის მუშაობის დროს მის ეკსპოზიციას გაეცნენ ამხანაგები ა. პ. კირილენკო, ა. ნ. კოსიგინი, ბ. ტ. მაზუროვი, ძ. ფ. პატაშევი, ვ. ს. სოლოვიოვი.

საბჭოთა ეკსპოზიციის წარმატებაზე მეტყველებს უამრავი ჩანაწერი შთაბეჭდილებათა წიგნებში. ძირითადად, ეს არის შთაბეჭდილებანი სსრ კავშირის და საზღვარგარეთის ქვეყნების სულ სხვადასხვა ქალაქიდან ჩამოსული სპეციალისტებისა, რომლებმაც დიდი ინტერესი გამოიჩინეს „ინლეგმაშ-70" გამოფენისადმი. (საკდესი).

შეხვედრა მეგობრებთან

მოსკოვში მეგობრობის სახლში გაიმართა გულთბილი შეხვედრა. საბჭოთა კავშირ-ვიეტნამის მეგობრობის საზოგადოების ცენტრალური გამგეობის წევრებმა აქ მიიღეს თავიანთი კოლეგები — ვიეტნამ-საბჭოთა კავშირის მეგობრობის საზოგადოების წარმომადგენლები ამ საზოგადოების თავმჯდომარის ნგუენ ვან კინის მეთაურობით.

საბჭოთა კავშირის გმირმა კოსმონავტმა მფრინავმა გ. ს. ტიტოვმა სტუმრებს გააცნო იმ ორგანიზაციის საქმიანობა, რომელსაც იგი მეთაურობს.

დელეგაციის მეთაურმა ნგუენ ვან კინმა საპასუხო სიტყვაში დიდად შეაფასა საბჭოთა კავშირ-ვიეტნამის მეგობრობის საზოგადოების მუშაობა.

(საკდესი).

სამძიმრის დეპეშა

სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ ა. ნ. კოსიგინმა ჩეხოსლოვაკიის სოციალისტური რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარეს ლ. შტროუგალს გაუგზავნა შემდეგი დეპეშა:

„ღრმა მწუხარების გრძნობით შეიტყეს საბჭოთა ადამიანებმა, რომ შახტა „დუკლაში" ბოხდა უბედური შემთხვევა, რასაც ადამიანთა მსხვერპლი მოჰყვა.

ღრმა თანაგრძნობას გიცხადებთ, ამხანაგო თავმჯდომარეო, და გთხოვთ საბჭოთა მთავრობის გულწრფელი სამძიმარი გადასცეთ დაღუპულთა ოჯახებს". (საკდესი).

ბუნების დაცვის მდგომარეობა, ნიადაგის ეროზიის წინააღმდეგ ბრძოლა და მათი შემდგომი გაუმჯობესების ღონისძიებანი რესპუბლიკაში

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილის დეპუტატ ზ. ბ. გელდიაშვილის მოხსენება

ამხანაგო დეპუტატებო! საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს მომდინარე სესიაზე განხილვა საკითხისა „ბუნების დაცვის მდგომარეობა, ნიადაგის ეროზიის წინააღმდეგ ბრძოლა და მათი შემდგომი გაუმჯობესების ღონისძიებანი რესპუბლიკაში“ დიდმნიშვნელოვანი მოვლენაა ჩვენს ცხოვრებაში და ერთხელ კიდევ ადასტურებს იმ დიდ ზრუნვას, რასაც საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია და საბჭოთა მთავრობა იჩენდნენ და იჩენენ ბუნების დაცვისათვის, მისი სიმდიდრის გამრავლებისა და რაციონალურად გამოყენებისათვის.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის დამაარსებელი და მსოფლიოში პირველი სოციალისტური სახელმწიფოს შემქმნელი, გენიალური მეცნიერი ვლადიმერ ილიას-ძე ლენინი, რომლის დაბადების 100 წლისთავი დიდი შრომითი და პოლიტიკური აღმავლობის ეპოქარეშია აღინიშნა წელს, შეუნელებელ ყურადღებას აქცევდა ბუნების — მიწების, ტყეების, მდინარეების დაცვას და ხალხის სამსახურში მათ ჩაყენებას. ლენინური დეკრეტი მიწის შესახებ, აგრეთვე 1918 წელს მიღებული „ძირითადი კანონი ტყეების შესახებ“, 1921 წელს მიღებული დადგენილება „ვეგალეასთან ბრძოლის შესახებ“, რომლითაც დასახული იყო ტყისეული ზოლების გაშენება, და სხვა მრავალი დოკუმენტი ნათელყოფენ იმ დიდ ყურადღებას ბუნების დაცვისადმი, რასაც ვ. ი. ლენინი და კომუნისტური პარტია იჩენდნენ საბჭოთა ხელისუფლების პირველ შეტად ძნელ წლებში.

საბჭოთა ხელისუფლების ამ პირველ დოკუმენტებშივე ჩაისახა დიდი სახელმწიფოებრივი მიდგომა და დასაბამი მიეცა იმ ლენინურ ბაზის ბუნების დაცვის საქმეში, რომელსაც შემდგომში განუხრელად ახორციელებენ კომუნისტური პარტია და საბჭოთა მთავრობა.

ჩვენ აგრეთვე პირველებმა სსრ კავშირში დავაარსეთ ნებაყოფლობითი საზოგადოება „ბუნების მეგობარი“, სადაც ამჟამად გაერთიანებულია 1 მილიონ 300 ათასი წევრი. საქართველოს კპ ცკ-მა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭომ პირველებმა მიიღეს დადგენილებები 1961 წლის 17 ივლისს — სახელმწიფო და მინდორსაცავი ტყის ზოლების გაშენების შესახებ, 1965 წლის 16 თებერვალს — ფერდობებზე ტერასების მოწყობის შესახებ, აკრძალულ იქნა საახალწლო „ნაძვის ხედ“ წიწვიანი ხეების მოჭრა, რაც დიდ ზიანს აყენებდა ტყეებს. საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭომ ბუნების დაცვის კანონის შესასრულებლად დაამტკიცა წესები და ნორმები, რომელთა შესაბამისად ხდება მეცნარეული რესურსების, გარეული ცხოველების და ფრინველის, თევზისა და სხვათა გამოყენება; დაამტკიცა სათანადო დებულება და სია ბუნების იმ ძეგლებისა და ობიექტებისა, რომლებიც სახელმწიფო დაცვას ექვემდებარებიან; მოეწყო სახელმწიფო ნაკრძალები, სამონადირეო მეურნეობები, ბოტანიკური ბაღები და მიწერილი მეურნეობები. დაწესდა ბუნების დაცვის კანონის დამრღვევთათვის სისხლის სამართლის პასუხისგებლობა.

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს სხვისამ 1966 წლის ივნისში მოიხმინა ბუნების დაცვის კანონის შესრულების მიმდინარეობა და დასახა ღონისძიებანი არსებულ ნაკლოვანებათა გამოსწორებისათვის.

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს გადაწყვეტილებამ ფართო გამოხმაურება და დიდი მხარდაჭერა ჰპოვა მთელ ჩვენს საზოგადოებრიობაში, სამეურნეო, სასწავლო, სამეცნიერო და შემოქმედებითს კოლექტივებში, მოსახლეობის ფართო მასებში.

ბუნების დაცვისა და მისი რესურსების მიზანშეწონილად გამოყენების საკითხები ეროვნული ეკონომიკის ერთ-ერთ მთავარ ამოცანად ჩამოყალიბდა ჯერ კიდევ ადრე. ბუნების ბევრ ძალებს ეს ამოცანა ეკისრებოდა ჯერ ჯერობით — წყალთა, ბუნით, ნიფლით და სხვ., რომლებსაც უადგილად დიდი ნიადაგდაცვითი და წყალშემანახველი მნიშვნელობა აქვთ მთელი ამ მხარისათვის. ასეთ პირობებში, ტყიანეულ ქანახშირის ტრესტი გამომშავებული შახტის ამოვნებისათვის ტყეს პირწყინდად ჭრის, შემდეგ ნიადაგის ზედაპირს აფეთქებენ და ბიდრომონიტორების საშუალებით — წყლის ჭავლის გამოყენებით რეცხავს ნიადაგს დედაქანებამდე, გაჩეხილია ტყეს ოფლიანად ტანზე ადგებიან ნაგავ-ნაგავ-ნაგავ-

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს სესია

დეპუტატ ზ. ბ. გელდიაშვილის მოხსენებების დასასრული

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს სოფლის მეურნეობის მუდმივი კომისიის ერთობლივი სხდომა

დეპუტატ მ. ნ. საგაკოვილის თანამოხსენება

ამხანაგო დეპუტატებო!

ბუნების დაცვის იმ ღონისძიებათა შორის, რომლებზეც დღეს ამხანაგ ზ. გელდიაშვილის მოხსენებაში იყო ლაპარაკი და რომლებიც უნდა უზრუნველყონ ჩვენი მიწების რაციონალური გამოყენება, ნაყოფიერების გადიდება და მათზე გაშენებული სასოფლო-სამეურნეო კულტურების უნდა მოსავლიანობა, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლა. ამიტომ მინდა მასზე ერთხელ კიდევ გავამახვილო თქვენი ყურადღება.

როგორც მოგეხსენებათ, 1967 წლის აპრილში გამოქვეყნდა საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის და საბჭოთა კავშირის მინისტრთა საბჭოს დადგენილება „ჭარისმიერი და წყლისმიერი ეროზიისაგან ნიადაგების დაცვის გადადგმელ ღონისძიებათა შესახებ", ხოლო 1967 წლის ივნისში ამავე საკითხზე მიღებულ იქნა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს დადგენილება.

არსებული მონაცემების მიხედვით, სახნავ-სათესი ფართობი ჩვენს რესპუბლიკაში უფრო და უფრო მცირდება და ერთ სულ მოსახლეზე 5-ჯერ ნაკლებია, ვიდრე საშუალოდ საბჭოთა კავშირში.

საქართველოს გორაკ-ბორცვიან და მთა-ტყის ზონაში ყველაზე მეტი განვითარება აქვს ნიადაგების ზედაპირულსა და სიღრმით წყლისმიერ ეროზიას, რასაც იწვევს უმეტეს ნაწილში ზედაპირის ძლიერი დასერილობა, ფერდობების დიდი დახრილობა, მათზე ნიადაგის დამუშავებისა და ტყის კაფვის არასწორი სისტემა, აგრეთვე თალსმა წყიმების მოქმედება.

ასე, მაგალითად, არსებული მონაცემების მიხედვით ახალციხის რაიონში სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების 25% განიდგის საშუალო და ძლიერ წყლისმიერ ეროზიას.

ადიგენის რაიონშიც სახნავ-სათესად ვარგისი მიწების ფართობი 1970 წლის 1 იანვრისათვის იყო 4189 ჰექტარი, მაშინ როდესაც 1960 წელს იგი შეადგენდა 5200 ჰექტარს. მიწათმოქმედებისათვის გამოუსადეგარი, უძლიერესად ჩამორეცხილი ფართობები აქაც არ არის ერთად თავმოყრილი და გვხვდება რაიონის თითქმის მთელ ტერიტორიაზე.

ორჯონიკიძის რაიონშიც ძლიერი ეროზიის შედეგად მწყობრიდან გამოდის სახნავ-სათესი ფართობები, რასაც იწვევს დიდი დახრილობის ფერდობებზე სათოხნი კულტურების თესვა-მოყვანა.

სამტრედიის რაიონშიც ეროზიული პროცესების შედეგად სახნავ-სათესი ფართობები შემცირდა 443 ჰექტარით.

ზემოთ აღნიშნულის გამო ძლიერ ჩამორეცხილი ნიადაგები ბევრგან გვხვდება აფხაზეთში, განსაკუთრებით იქ, სადაც ადრე თამბაქოს პლანტაციები იყო. ფერდობის დახრილობის გამო ნალვარი განლაგებული რიგებით, ამავე მიზეზებით ძლიერ გადარეცხილი ფერდობები მრავალგან გვხვდება აჭარაში, ნიგოითის ქედზე, ოკრიბის ქედებუფაში, ზემო იმერეთის მთისწინეთში და ფთიან ზონაში, რაჭა-ლეჩხუმში, აღმოსავლეთ საქართველოს ისეთსავე ზონებში, ტყრეთ, ატენის ხეობაში, მდინარე ვერეს ხეობაში და დავითის მთის ფერდობზე ქალაქ თბილისის თავზე, სამგორის ველზე, გარეჯის მთებზე, კალადარას, ყობოლის და სხვათა ფერდობებზე, ელდარის ველის თავზე („ალესიანები") და სხვ.

ზედაპირული წყლისმიერი ეროზიის შედეგად ნიადაგი დიდი რაოდენობით კარგავს ყველაზე ნოყიერ ზედაპირულ ფენებს, ორგანულ ნივთიერებას (ჰუმუსს) და მცენარისათვის საჭირო საკვებ ნივთიერებებს. არსებული მონაცემების მიხედვით, ჩამორეცხვის შედეგად ნიადაგის დანაკარგი ერთი ჰექტარი ფართობიდან ყოველწლიურად 100-150 და მეტ ტონას აღწევს. დადგენილია ისიც, რომ იქ, სადაც ეროზიის საწინააღმდეგო ღონისძიებებია ჩატარებული, ჩამორეცხვისაგან ეს დანაკარგი 10-ჯერ-30-ჯერ ნაკლებია.

ჩამორეცხილი ნიადაგების დიდი ფართობები ახასიათებს აგრეთვე მთა-ტყის ზონას. როგორც უკვე აღინიშნა, ამის მიზეზია ზედაპირის ძლიერი დასერილობა, ფერდობების დიდი დახრილობა, თავსხმა წვიმები და ტყის არასწორი კაფვა. ამის გამო მთა-ტყის ზონაში ფერდობები ხშირად ძლიერ ან მთლიანად გადარეცხილია და დასერილი, როგორც, მაგალითად, თელეთის ქედზე, ბორჯომის, ატენის, აჭარის-წყლის და სხვა ხეობების მთელ რიგ ადგილებში. აღნიშნულის თავიდან აცილებლად მეტი ყურადღება უნდა მიექცეს ტყის კაფვის რეგულირებას, ხეობების ზედ წელის და ნაპირების გამაგრებას ბუჩქნარით და ხელოვნური გატყიანებით, დატერასებით და სხვ.

ცეცხლი ფერდობების ათვისებისა და მათზე ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლის საქმეში დიდი მნიშვნელობა აქვს ხელოვნური ტერასების გაშენებას. ამ მხრივ აღსანიშნავია ფერდობების დატერასების შესანიშნავი გამოცდილება წარსულ საუკუნეებში სამხრეთ საქართველოში — მესხეთში.

წყლისმიერ ეროზიასთან ერთად აღმოსავლეთ საქართველოს მთელ რიგ რაიონებში, კერძოდ სამგორის ველზე, გარე კახეთში, მირაქში და სხვ., ძლიერ განვითარებულია ჭარისმიერი ეროზიაც. არსებული მონაცემების მიხედვით, ქარების შედეგადენილი ერთი ჰექტარი ფართობიდან იკარგება ნიადაგის ზედა, ყველაზე ნოყიერი ფენა და ამის შედეგად, მაგალითად, სამგორის ველზე, მოსწული ნაკვეთებიდან ზოგან თითქმის მთლიანად ქარის მიერ წაღებულია (გამოჭარულია) ბამბიწა და სხვა ნიადაგები.

ქარისმიერ ეროზიასთან ბრძოლის საქმეში ყველაზე მეტი მნიშვნელობა აქვს ქარსაცავი ტყის ზოლების გაშენებას, მორწყვის ჩატარებას, ჯვარედინად თესვას და თესლის ღრმად ჩაგეთვას.

ზოგან აღმოსავლეთ საქართველოს ველიან და ტაეფ-ველიან რაიონებში, როგორც, მაგალითად, სამგორის ველზე, ალაზნის ვაკეზე, შიდა ქართლის ბარში და სხვ., საკმაოდ ძლიერად არის გამოსახული ირიგაციული ეროზიაც, რის შედეგადაც ალაგ-ალაგ ძლიერ გადარეცხილია სარწყავი არხების და ბუნებრივი ღელეების ნაპირები, სარწყავი ფართობის ზედაპირი და სხვ., რაც დიდად ამცირებს ამ ფართობების საწარმოო ღირებულებას და სასოფლო-სამეურნეო მანქანა-იარაღების გამოყენების შესაძლებლობას.

ამიტომ, გასაგებია, თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს მორწყვის წესს და სარწყავი მიწების მოვლის კულტურის დონეს. რა თქმა უნდა, ყველაზე დადებითია მორწყვის ჩატარება ხელოვნური დაწვიმების წესით.

როგორც უკვე აღვნიშნეთ, ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლა დიდი სახელმწიფოებრივი საქმეა და მას დიდი ყურადღება ექცევა. აღნიშნულის დასადასტურებლად საკმარისია თქვას, რომ მიმდინარე წლის 14 მაისს სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმმა მიიღო სპეციალური ბრძანებულება მიწის კანონმდებლობის დარღვევისათვის ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობის შესახებ.

ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლის საკითხი ყოველთვის იყო და არის საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს სოფლის მეურნეობის მუდმივი კომისიის ყურადღების ცენტრში. ჯერ კიდევ 1968 წელს ჩვენმა კომისიამ ბუნების დაცვის კომისიასთან ერთად შეისწავლა ნიადაგის ეროზიის მდგომარეობა ახმეტის, გორის, ჯავის, ქედის და გუდაუთის რაიონებში. გამოირკვა, რომ ადგილობრივი საბჭოები, საბჭოთა და სატყეო მეურნეობები, კოლმეურნეობები პასუხისმგებლობით ეკიდებიან ამ საქმეს და სერიოზულ ღონისძიებებს ახორციელებენ. მაგრამ გამოირკვა, რომ, როგორც შემოწმებულ, ისე რესპუბლიკის მთელ რიგ სხვა რაიონებში ეროზიის საწინააღმდეგო ღონისძიებები ძალიან ნელი ტემპით ხორციელდება. ამ ღონისძიებათა განსახორციელებლად კოლმეურნეობები ან საკუთარ საშუალებებს. ბევრ კოლმეურნეობასა და საბჭოთა მეურნეობას შედეგნილი არა აქვთ ეროზიის საწინააღმდეგო ღონისძიებათა ერთიანი გეგმა. მიმდინარე წლის აპრილში სოფლის მეურნეობის უოდმიჭა კომისიამ შეიამოწმა ქობულეთის, მახარაძის, სამტრედიის, ორჯონიკიძის, ხაშურის, ახალციხის, ადიგენის, კასპის, ფულეთისა და გურჯაანის რაიონებში ნიადაგის ეროზიის წინააღმდეგ ბრძოლის მდგომარეობა.

შემოწმების შედეგად გამოირკვა, რომ დასახელებული რაიონების უმეტეს ნაწილში გაწეულია გარკვეული მუშაობა ნიადაგების ეროზიისაგან დაცვის საქმეში.

ასე, მაგალითად, ქობულეთის რაიონში წყლისმიერი ეროზიის თავიდან ასაცილებლად ფერდობზე გასაკეთებელ კოლმეურნეობებში (სოფლები ლეგვა, ბობოყვათი, კვირიკე, ხუცუბანი, აჭყა, ჩაიუბანი და სხვ.) გაყვანილია წყალშემკრები კვლები, გაშენებულია ქარსაფარი ტყის ზოლები.

ახალციხის, ადიგენის, ხაშურის რაიონებში ეროზიის წინააღმდეგ ბრძოლისათვის გატარებულია მთელი რიგი ღონისძიებანი: ნიადაგის დამუშავება ფერდობის დახრილობის საწინააღმდეგო მიმართულებით, მრავალწლიანი ბალახების თესვა, შინდრსაცავი ტყის ზოლების გაშენება, წყალდამჭერი კვლების გაყვანა, ჩამორეცხილ ფერდობებზე ტყეების გაშენება და სხვ.

მაგრამ, როგორც გამოირკვა, რაც გაკეთდა ამ მიმართულებით საკმარისი არ არის და ჯერ მეურნეობებს ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლა. ხაშურის, აგრეთვე კასპის და ზოგიერთ სხვა რაიონში ნაკლები ყურადღება ექცევა ძლიერ დახრილი ფერდობების დატერასებას.

მოგვარებული არ არის ჩამორეცხილ ფერდობებზე მრავალწლიანი ბალახების თესვა საჭირო თესლის უქონლობის გამო. ამ მიზეზით მრავალწლიანი ბალახები არ ითესება მახარაძის, სამტრედიის, კასპის, ფულეთის, გურჯაანის და სხვა რაიონებში. ამ მხრივ უფრო ხელსაყრელი მდგომარეობაა ახალციხის რაიონში.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ მახარაძის, სამტრედიის, ფულეთის, ახალციხის, კასპის და სხვა რაიონებში დატერასებას ხელს უშლის კოლმეურნეობებში სათანადო იარაღ-მანქანების უქონლობა.

საყურადღებოა, რომ კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების უმეტეს ნაწილს საწარმოო-საფინანსო გეგმებში შეტანილი არა აქვს ეროზიის საწინააღმდეგო ღონისძიებების გატარება. კომისიამ საკითხის განხილვის შემდეგ სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, მწარმოელთა დეპუტატების საბჭოებს, კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს მისცა სათანადო რეკომენდაციები ხელს შეუწყობს ეროზიის წინააღმდეგ ბრძოლას.

მიუხედავად ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლის საქმეში განხორციელებული ზემოთ აღნიშნული ღონისძიებებისა, ეროზიით გამოწვეული ზარალი თითქმის ყველგან ძალიან დიდია, მის შედეგად უარესდება და, როგორც ზემოთაც დავინახეთ, მცირდება სახნავი მიწების ფართობები, მცირდება სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მოსავლიანობა.

არსებული მდგომარეობა და ზემდგომი ორგანიზაციის დასასრულებელი დადგენილებანი კატეგორიულად გვავალებენ ამ საქმეში არსებულ ნაკლოვანებათა აღმოფხვრას და ეროზიისაგან ნიადაგის დაცვის დასახულ ღონისძიებათა დაუყოვნებლივ განხორციელებას.

როგორც სკკპ ცენტრალური კომიტეტის, ისე საქართველოს კპ ცენტრალური კომიტეტისა და მინისტრთა საბჭოს დადგენილებებში საკუთრივ სამართლიანად არის აღნიშნული რომ, კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში ჯერ კიდევ არ არის სრული მონაცემები ჩამორეცხილი ნიადაგების ფართობების შესახებ და რომ ცუდად არის ორგანიზებული სამეცნიერო-საკვლევ დაწესებულებათა მუშაობა ეროზიის წინააღმდეგ ნიადაგების ნაყოფიერების გასაადიდებლად ეფექტური ზომების დადგენისათვის.

ამიტომ გასაგებია, რომ პირველი რიგში საჭიროა მიკრორაიონებში, ყოველ კოლმეურნეობაში ეროზიით დაზიანებული ფართობებისა და მისი გამომწვევი მიზეზების ზუსტი აღრიცხვა და, ამის შესაბამისად, ეროზიისა და ჩამორეცხილი ნიადაგების გადიდების საწინააღმდეგო დიფერენცირებულ ღონისძიებათა შემუშავება და გატარება. ამ მხრივ უკვე გაწეულია მნიშვნელოვანი მუშაობა და ამჟამად მიმდინარეობს მსხვილმასშტაბიანი ნიადაგ-ეროზიული რუკების შედგენა და ეროზიადაზიანებული ფართობებიდან თბილ და ცივ ადგილებში ეროზიის მიზეზების, სახეობის, ხარისხისა და მასთან ბრძოლის დიფერენციერებული ღონისძიებების ზუსტი ჩვენებით.

2. განსაკუთრებული ყურადღება მიექცეს სახნავი ფართობების დაცვის, ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლის და ეროზიებული ნიადაგების ნაყოფიერების აღდგენისა და გამოყენების გეგმების შედგენას. ეს ღონისძიებები გათვალისწინებულ უნდა იქნას კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების საწარმოო-საფინანსო გეგმებში.

3. კატეგორიულად აიკრძალოს ნიადაგის ყოველგვარი დამუშავება, გარდა ტყის სამელიორაციო ეროზიის საწინააღმდეგო სამუშაოებისა, 25 გრადუსზე მეტი დახრილობის ფერდობებზე.

4. სასოფლო-სამეურნეო კულტურებისათვის ფერდობების ათვისებისას აუცილებლად იქნას ენობილი ბალახების ზოლურად თესვა, ეროზიის საწინააღმდეგო ტყის ზოლების შექმნა, წყალდამჭერი და წყალგამყვანი კვლების (არხების) მოწყობა.

5. ჩაის პლანტაციების გაშენება ფერდობებზე უნდა ხდებოდეს შაალურული წესით. ციტრუსების, ვენახების, ხეხილის და სხვა მრავალწლიანი კულტურებისათვის 15 გრადუსზე მეტი დახრილობის ფერდობებზე აუცილებელია ხელოვნური ტერასების მოწყობა, ტერასების გვერდულების ბალახებით ან სხვა სუბალეებით გამაგრება და კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების უზრუნველყოფა საჭირო იარაღ-მანქანებით.

6. ირიგაციული ეროზიის თავიდან ასაცილებლად მაქსიმალურად უნდა გამოიყენეთ ხელოვნური დაწვიმებით მორწყვის წესი.

ძლიერი ქარისმიერი ეროზიის რაიონებში დაჩქარდეს ქარსაცავი და მინდორსაცავი ტყის ზოლების გაშენება.

7. მთიან ტყეთა რაიონებში, განსაკუთრებული ყურადღება მიექცეს წყალდაცვითი და ნიადაგდაცვითი მნიშვნელობის ტყეების კაფვის სისტემას.

8. დაჩქარდეს კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ დამტკიცებული ეროზიასწინააღმდეგო თესლბრუნვების დანერგვა.

9. ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლისა და ხაროვრების გაუმჯობესების მიზნით მთისწინეთის და მთის საძოვრებზე მოხდეს საქონლის ძოვების რეგულირება ძოვების მიღებული ნორმების ფარგლებში.

10. საქართველოს ცალკე ზონებისა და რაიონების მიხედვით ეროზიისაწინააღმდეგო დიფერენცირებულ ღონისძიებათა დასადგენად საჭიროა გაფართოვდეს საველე-ეროზიული დასაყრდენი პუნქტების ქსელი და გაძლიერდეს კვლევა ეროზირებული ნიადაგების ნაყოფიერების გადიდების ღონისძიებათა კონკრეტულ საკითხებზე. კერძოდ, ასეთი პუნქტების ორგანიზაცია აუცილებელია აჭარაში, ზემო იმერეთში, რაჭა-ლეჩხუმში, სამხრეთ ოსეთში და ზოგიერთ სხვა რაიონში ტყის მეურნეობის, ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლის და ნიადაგის ნაყოფიერების გადიდების საკითხების კომპლექსურად შესწავლისათვის.

ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლის სისტემატური ხელმძღვანელობის და კონტროლის გასაწევად სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სისტემაში შეიქმნას „ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლის სამსახური".

ამავე მიზნით გაძლიერდეს ნიადაგის ეროზიის განყოფილება საქართველოს სსრ სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ნიადაგმცოდნეობის, აგროქიმიისა და მელიორაციის ინსტიტუტში, სადაც საველეიერო-საკვლევ ინსტიტუტებში და გაფართოვდეს თემატიკა ნიადაგის ეროზიის და მასთან ბრძოლის კონკრეტულ საკითხებზე.

ამავე მიზნით საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტში შეიქმნას ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლის სპარობატორია.

გაძლიერდეს ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლისა და ხაროვრების გაუმჯობესების მიზნით მოსწავლეთა ბანაკებზე მოხდეს საქონლის ძოვების რეგულირება ძოვების მიღებული ნორმების ფარგლებში.

10. საქართველოს ცალკე ზონებისა და რაიონების მიხედვით ეროზიისაწინააღმდეგო დიფერენცირებულ ღონისძიებათა დასადგენად საჭიროა გაფართოვდეს საველე-ეროზიული დასაყრდენი პუნქტების ქსელი და გაძლიერდეს კვლევა ეროზირებული ნიადაგების ნაყოფიერების გადიდების ღონისძიებათა კონკრეტულ საკითხებზე. კერძოდ, ასეთი პუნქტების ორგანიზაცია აუცილებელია აჭარაში, ზემო იმერეთში, რაჭა-ლეჩხუმში, სამხრეთ ოსეთში და ზოგიერთ სხვა რაიონში ტყის მეურნეობის, ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლის და ნიადაგის ნაყოფიერების გადიდების საკითხების კომპლექსურად შესწავლისათვის.

ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლის სისტემატური ხელმძღვანელობის და კონტროლის გასაწევად სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სისტემაში შეიქმნას „ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლის სამსახური".

ამავე მიზნით გაძლიერდეს ნიადაგის ეროზიის განყოფილება საქართველოს სსრ სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ნიადაგმცოდნეობის, აგროქიმიისა და მელიორაციის ინსტიტუტში, სადაც საველეიერო-საკვლევ ინსტიტუტებში და გაფართოვდეს თემატიკა ნიადაგის ეროზიის და მასთან ბრძოლის კონკრეტულ საკითხებზე.

ამავე მიზნით საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტში შეიქმნას ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლის სპარობატორია.

გაძლიერდეს ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლისა საკითხებზე მეცნიერების მიღწევებისა და მოწინავე გამოცდილების პროპაგანდა.

ზემოთ აღნიშნულ ღონისძიებათა შესრულების საქმეში თავიანთი სიტყვა უნდა თქვან ხელისუფლების ადგილობრივმა ორგანოებმა, მწარმოელთა დეპუტატების საბჭოებმა, სოფლის მეურნეობის მუდმივმა კომისიებმა, დეპუტატებმა, მხოლოდ იმ ფეოლა ორგანიზაციათა, ვისაც ეს ეხება, ერთობლივი ღონისძიებების გატარებით შეიძლება მივაღწიოთ წარმატებას ბუნების დაცვისა და ეროზიის წინააღმდეგ ბრძოლის საქმეში. (ტაში).

მეოთხე საერთაშორისო
ჰირვეღლი
ლაპერეპტები

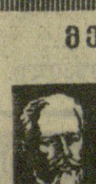

მოსკოველები და ჩაიკოვსკის სახელობის კონკურსის სტუმრები, რომლებიც 16 ივნისს საღამოს შეიკრიბნენ კავშირების სახლის სვეტებიან დარბაზში, მოესალმნენ მე-4 საერთაშორისო კონკურსის პირველ ლაურეატებს. ეიერომ პროფესორ მსტისლავ როსტროპოვიჩის თავმჯდომარეობით, რომლის სხდომა გვიან ღამემდე გაგრძელდა, გამოაცხადა იმ შემოქმედებითი შეჯიბრების შედეგები, რომელშიც მონაწილეობდა 15 ქვეყნის 37 ვიოლონჩელისტი.

პირველი პრემია და კონკურსის ლაურეატის ოქროს medaლი მიენიჭება დავით ბერინსკას (სსრ კავშირი). მეორე პრემია და ვერცხლის medaლი მოიპოვა ვიქტორია იუზლინგმა (სსრ კავშირი), მესამე პრემია და ბრინჯაოს medaლი — ბრ ივასაკი (იაპონია).

ორ მეოთხე პრემიას გადასცემენ იზრო ბავრეშსა და ვაბრამ სარაჯიანს (სსრ კავშირი). მეხუთე პრემიას მიიღებს დავით ბრიგორიანი (სსრ კავშირი). მეექვსე პრემია მიენიჭა რალფ კირშბაუნს (ამერიკის შეერთებული შტატები). (საკვლევი).

კომუნისტი
ფე-ა ბვერდი, ხუთშაბათი,
18 ივნისი, 1970 წ.

შეხვედრა რუსთაველის სახელობის თეატრის მსახიობებთან თბილისის ვაგზალზე.

ფოტო ს. კილაძისა.

შენ გამარჯვებული დაბრუნდენ

ბერმანიასა და პოლონეთში საგასტროლო მოგზაურობიდან თბილისში დაბრუნდა რუსთაველის სახელობის თეატრი

ბუშინ თბილისში დაბრუნდა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო აკადემიური თეატრის კოლექტივი, რომელმაც ევროპის გულში — გერმანიასა და პოლონეთში ახალი შემოქმედებითი გამარჯვება მოიპოვა.

ერთი თვის განმავლობაში ქართველმა მსახიობებმა ბერლინში, დრეზდენში, ლაიპციგში, პოზნანსა და ვარშავაში მაყურებელს გააცნეს დიდი ტრადიციების ქართული თეატრალური ხელოვნება და ათასობით თაყვანისმცემელი შესძინეს ჩვენს ქვეყანას, რომლის წარმომადგენლებმა ჯერ კიდევ გასულ წელს გერმანიაში გამართულ ქართული კულტურის დღეებში საყოველთაო აღიარება დაიმსახურეს.

თბილისის ვაგზალზე რუსთაველის თეატრის კოლექტივს გულთბილი შეხვედრა მოუწყეს დედაქალაქის საზოგადოებრიობის წარმომადგენლებმა, ყვავილების თაიგულებით შეეგებნენ თბილისელები შინ დაბრუნებულ ქართველ მსახიობებს.

თეატრის დირექტორსა და სამხატვრო ხელმძღვანელს, საბჭოთა კავშირის სახალხო არტისტს სერგო ზაქარიძეს ასეთი კითხვა მივეცით:

— რას ეტყვით ჩვენ გაზეთის მკითხველებს გასტროლების დამთავრებასთან დაკავშირებით.

— ბედნიერი ვართ, რომ სამშობლოში პირნათლად დავბრუნდით. ჩვენმა წარმატებამ ყოველგვარ მოლოდინს გადააჭარბა. ჩემთვის იმაზე ლაპარაკი, თუ რა დიდ პასუხისმგებლობას ვგრძნობდით ჩვენი ერის დიდ თეატრალური ტრადიციების წინაშე, ამასთან ერთად თვითეული ჩვენგანი ფიქრობდა არ გაგვიკარწყლებინა ქართული კულტურის დღეების დიდი რეზონანსი ევროპაში და ჩვენი საოპერო თეატრის წარმატების შთაბეჭდილება პოლონეთში, მაგრამ ყველაფერმა კარგად ჩაიარა და ვფიქრობთ, რომ კეთილსინდისიერად შევასრულეთ ჩვენი მისია ევროპაში. გასტროლებზე წარმოდგენილი სპექტაკლების აქტიორულ და რეჟისორულ ღირსებებს მაღალი შეფასება მისცა გერმანიისა და პოლონეთის პრესამ. შეგიძლიათ ბევრი მეგობარი და თაყვანისმცემელი.

რესპუბლიკის სახალხო არტისტმა შოდა ჭაფარიძემ გვითხრა:

— სასიამოვნოა იმის შეგრძნება, რომ ქართული დრამატული ხელოვნება ისევ ცოცხალია ინდუსტრიის ბეკე. (ორ.). გუშინ ოტელ „კონტინენტალ ჰილტონში“ გაიმართა დარბაზობა, რომელშიც ტრადიციის მიხედვით შეიკრიბნენ მექსიკელ მიმავალი გუნდების ფეხბურთელები და მწვრთნელები. ამ გამოსათხოვარ დარბაზობას ესწრებოდნენ ინგლისის, ჰერუს, მექსიკის ნაკრები გუნდები და ჩვენი გუნდი. ფიფას პრეზიდენტმა სტენლი როუზმა და მსოფლიოს ჩემპიონატის საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარემ გილიერმო კანედამ მისასალმებელი სიტყვებით მიმართეს სპორტსმენებს. შემდეგ როუზმა გუნდებს გადასცა სამახსოვრო პრიზები — ვერცხლის ბურთები ოთხწახნაგოვან საურდენზე, რომელშიც ჩემპიონატის მონაწილეთა თექვსმეტი ემბლემა. მოთამაშეებს სამახსოვრო მედლები გადასცეს ბობი ჩარლტონმა და ლევ იაშინმა კი ბერსონალური მედლები მიიღეს. ეს იყო ჯენტლ. გამოჩენილი სპორტსმენებისათვის.

ინგლისის ნაკრების მწვრთნელი ალფ რამსეი არ ფარავდა დამარცხებით გამოწვეულ გულისტკენას. მაგრამ მიუხედავად ამისა ძალიან გულთბილად ლაპარაკობდა თავის მოთამაშეებზე: „მიუხედავად დაბავლეთ გერმანიის გუნდთან დამარცხებისა, მე ვამაყობ ჩემი ბიჭებით მათ გააკეთეს ყველაფერი. რაც შეეძლოთ, და აჩვენეს შესანიშნავი ფეხბურთი“. კითხვაზე, თუ რატომ არ თამაშობდა მეკარე ბენჭსი, რამსეიმ უპასუხა, რომ სწორედ მატჩის წინ ბენჭსი მოულოდნელად ცუდად გახდა და ამიტომ იგი ბონეტამ შეცვალა. რამსეიმ თქვა — და მას ყველა აქ დამსწრე დაეთანხმა, — ბენჭსს რომ ეთამაშნა, მატჩის შედეგი სხვა იქნებოდა. რამსეიმ ქმაყოფილება გამოთქვა ინგლისის საზოგადოებრივი წრეების დინჯი რეაქციის გამო: „მათ ესმით, რომ ფეხბურთი თამაშია, და ბურთი არავითარ გარანტიას არ აძლევს უძლიერესებსაც კი. ამ ხელსაყრელთებით მელაპარაკა ტელეფონით ინგლისის კანინტის პრემიერი ჰ. ვილსონისგან“.

რა თქმა უნდა, ჩვენ ინგლისელებთან ვიმსჯელეთ ჩვენს მატჩზეც ურუგვაის ნაკრებთან. არაფერსთვის, ვინც ეს თამაში ნახა, ეუბნა არ იწვეს ეს ფაქტი, რომ ბურთი მოედნიდან გაფრდა და რომ მსაჯის გადაწყვეტილება, ბოლის ფიქსირება რომ მოახდინა, უმართებულო იყო. ვგულისხმობ გაზეთმა „სოლმა“, რომელშიც ეუბნა ვერ მიიტან, რომ იგი სახეთოა კავშირისადმი სიბრალული იყოს გამსჯავალული, გუშინ მოთავსა სტატია სათაურით „მსაჯმა ბოლი აიუკა ურუგვაის“. ანალოგიურ გამოსმენარებას ვხვდებით გამოცემებში, რომლებიც აქ ინგლისიდან, შვეიცარიიდან, იტალიიდან, ბრაზილიიდან და ბევრი სხვა ქვეყნიდან მოდის.

ძნელია ითქვას, რომ ეს შეცდომა იყო არბიტრის მხრივ. მსაჯობის საქმე აქ ცუდად არის. თქვენ თვითონ ხართ, როგორ დაინშნა პენალტი ჩეხოსლოვაკიის სოციალისტური რესპუბლიკის ნაკრების კარში ინგლისელებთან თამაშის დროს და ბელგიელთა კარში. მექსიკელებთან მატჩის დროს. რა თქმა უნდა, უფინარეს ყოვლისა თვითონ ჩვენ ვართ დამნაშავე. მსაჯის ამ „შეცდომას“ წინ უძღოდა 117 წუთი თამაში. იყო დრო მიგელწია ისეთი შედეგისათვის, რომ მატჩის ბოლომდე დარჩენილ ორ წუთში ვერავითარ შეცდომას ვერ შეეშალა ხელი. ახლა, როცა ჯერ კიდევ არ გაუვლია განცდებისა და გულისტკენის სიმწვავეს, შეიძლება მხოლოდ ის ითქვას, რომ მეოთხედფინალი ძალიან ძლიერი ბარიერი აღმოჩნდა. რაღაც ნუგეშად შეიძლება გამოდგეს ის გარემოება, რომ საბჭოთა ნაკრებს ტურნირის შედეგების მიხედვით ოფიციალურად მეხუთე ადგილი უჭირავს შედეგების ცხრილში, რომ ეს მესამე გუნდია ევროპის გუნდებიდან. მაგრამ რა თქმა უნდა, ფეხბურთის მოყვარულებს, ხელმძღვანელებსა და მწვრთნელებს, თვით მონაწილეებს ეს ნუგეში ვერ დააკმაყოფილებს. ხერ სტენლი როუზმა, ჩვენი ნაკრებისათვის სამახსოვრო პრიზის გადაცემისას ბევრი კარგი სიტყვა თქვა საბჭოთა ფეხბურთელების შესახებ. მაგრამ ამ ქართველურებს რომ ვიღებთ, უნდა აღვნიშნოთ, რომ ჩვენი ფეხბურთელების ერთ-ერთი უდიდესი ნაკლია არასტაბილური თამაში.

კარალინთან გამოთხოვებისას რამსეიმ ღიმილით თქვა: „არა უშავს რა, ფეხბურთი არასოდეს არ კვდება. ახლა საჭიროა ჭეროვნად ვიმუშაოთ, რომ მსოფლიოს შემდეგი ჩემპიონატიდან უკეთეს გუნდებზე წავიდეთ“.

კარალინმა შეინშნა: „რატომ მსოფლიოს შემდეგი ჩემპიონატი დან? ევროპის ჩემპიონატი უფრო ახლოა. განწყობილება ევროპის ჩემპიონატებზეც უნდა ავიმაღლოთ“.

მსოფლიოს ჩემპიონატი გრძელდება.

ა. სტაროსტინი.

სსრ კავშირის სპორტის დამსახურებული ოსტატი.

ფიგნის თეატრი

„ბოგლიერი და ასლოგელი“ — ასე ეწოდება „განათლების“ მიერ გამოცემულ კრებულს. ეს არის [illegible] ინგლისელ-ფრანგ მიძღვნილი მოთხრობებისა და მოგონებების [illegible] ბების ნაბმაგლობაში იწერებოდა ბილბოდის „ანლობლების, ნათესავების, თანამებრძოლების, მწერლების მარ [illegible] ლი, ნ. თოფჩიშვილი). წიგნის რედაქტორი ნ. ლეონიძე. [illegible]

დიმიტრი გელაშვილი — კომუნისტური მშენებლობის მოწინავე ნაზე. წიგნი მოგვითხრობს იმ დიდ და ნაყოფიერ მუშაობაზე, რომელსაც რესპუბლიკის პარტიული ორგანიზაციები წარმოებენ XXIII ყრილობის გადწყვეტილებათა განხორციელებისათვის. ამასთანავე ავტორი ფართოდ აშუქებს შინაპარტიული მუშაობის ბევრ საინტერესო საკითხს. საქართველოს კპ ცენტრალური კომიტეტის გადმოცემლობა, რედაქტორი ვ. შალვულიძე, გვ. 170.

იოსებ ბებრელიძე — **რუსთაველოლოგები.** წიგნში, რომელიც გამოსცა „საბჭოთა საქართველომ“, დახასიათებულია ორიან რუსთაველოლოგიური საკითხებისა და პრობლემების მკვლევარნი, შოთა რუსთაველის ცხოვრების, შემოქმედებისა და ეპოქის ქართული კულტურის პოპულარიზატორები, დაწყებული ვახტანგ მეფეისიდან (1675-1737 წწ). და დამთავრებული ჩვენი თანამედროვეებით. აქვე განხილულია რუსთაველოლოგიის განვითარების ძირითადი ეტაპები. რედაქტორი ი. ლოლაშვილი, მხატვარი ვ. მდინარაძე. გვ. 320.

რევაზ ჯაფარიძე — **აწონილი სიტყვა.** „ყოველი წერილი, დიდი თუ მცირე, — ნათქვამია ავტორისეული წინათქმაში, — რომლებითაც ეს წიგნი ავსებს, პოლემიკური ხასიათისაა, ეინაიდან ყოველგვარი მტკიცება დაეყრა ანსებულ თუ ნაგულისხმევ ოპონენტებთან. ამ წიგნში შემავალი კრიტიკული და პუბლიცისტური წერილების დიდ ნაწილს ქართველი მკითხველი ეცნობა, რადგან ხსენებული ნაწარმოებები თავის დროზე იბეჭდებოდა პერიოდული პრესის ფურცლებზე, ახლა მხოლოდ თავს ვიყარ მათ და მკითხველს ერთ წიგნად შეკონილს ვთავაზობ“. გამომცემლობა „მერანი“, რედაქტორი შ. ნიშნიანიძე, მხატვარი ო. ჯიშკარიანი, გვ. 500.

ნიკოლოზ ჩახვაშვილი — **გენერალ-პოლკოვნიკი კონსტანტინე ლესელიძე.** საბჭოთა ხალხი დიდების შარავანდედით მოსავს ამირ მამულიშვილებს, რომლებმაც მამაცობისა და სამშობლოსათვის თავდადების ბრწყინვალე ფურცლები ჩაწერეს ფაშიტ დამპყრობლებიგან ჩვენი სამშობლოს განთავისუფლებისათვის ბრძოლის მატიანეში. სწორედ ერთ-ერთ ასეთ ადამიანს, სახელოვან ქართველ მხედართმოძღვარს გენერალ-პოლკოვნიკ კონსტანტინე ლესელიძეს ეძღვნება წინამდებარე წიგნი, რომელიც გამოსცა „საბჭოთა საქართველომ“. რედაქტორი ბ. ფატბერიოვი, მხატვარი წ. ციინცაძე. გვ. 154.

PARIS 70

საქართველო პარიზში

საბჭოთა კავშირის სავაჭრო-სამრეწველო გამოფენაზე

პარიზი, 17 ივნისი. საკავშირო ბიბლიოთეკის ინფორმაციულ ბიუროს: მეოთხე დღეა პარიზის ვერსალის კარის საგამოფენო სასახლის ფრონტონებზე ფრიალებს საბჭოთა კავშირის, საქართველოს სსრ და ლატვიის სსრ ალმები. აქ 12.000 კვადრატულ მეტრზე მეტ ფართობზე მოთავსებულია საბჭოთა კავშირის მეორე საავაჭრო-სამრეწველო გამოფენა.

საფრანგეთის დედაქალაქის მცხოვრებლებს, ზაფხულის არდადეგების პერიოდში აქ ჩამოსულ სტუმრებს შესაძლებლობა ეძლევათ უფრო ახლოს გაეცნონ საბჭოთა ხალხების მომეტ ოჯახის ცხოვრებას, საბჭოთა კავშირის მიღწევების მეცნიერების, მრეწველობის, სოფლის მეურნეობის, კულტურისა და განათლების დარგში. საბჭოთა კავშირის 25 საგარეო საავაჭრო გაერთიანება, სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემია, ატომური ენერგიის გამოყენების სახელმწიფო კომიტეტი, შთელი რიგი სამინისტროები წარმოდგენილი არიან გამოფენაზე სხვადასხვა სტენდითა და ეკსპონატით, რომელთა რიცხვი 10.000-ს აღემატება.

ჩვენი სახელმწიფოს ისტორია, ვლადიმერ ილიას-ძე ლენინის მოღვაწეობა, სოციალიზმის მშენებლობა, საბჭოთა მეცნიერების გამოკვლევები, კოსმოსტრუქტორებისა და ინჟინერების შემოქმედება, ჩვენი სამშობლოს ბუნებრივი სიმდიდრეები — საწესდიდან სტენდამდე, თანდათანობით ყლინდება დამთავალიერებლების წინაშე საბჭოეთის სიდიადე, მისი წარმატებანი, მისი ხალხის კეთილდღეობა.

დამთვალიერებლთა დიდ ინტერესს იწვევს გამოფენაზე წარმოდგენილი საქართველოსა და ლატვიის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების პავილიონები.

თქვენ შედისართ პავილიონში, სადაც ორი მხრიდან წარმოგიდგებათ ორი უზარმაზარი ფერადი პანორამა — „ქალაქ თბილისისა და კავკასიონსა. ჯვისმის მეღოდია „სიმღერა თბილისზე“. ეს არის საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის პავილიონი. საერთო და დემოგრაფიული მონაცემები რესპუბლიკის შესახებ, მისი სასოფლოფიო მართვის სტრუქტურა, მისი ბრიგადიერი სამრეწველო და სასოფლო-სამეურნეო დარგების სქემა — პავილიონის ეს პირველი სტენდები თვალსაჩინოდ ასახავენ „ბაკუმარჯოს სსრ კავშირს, გაუმარჯოს საქართველოს“, „საქართველოს პროდუქცია ჩინებული ხარისხისაა“, „საქართველოს შთამბეჭდავი პანორამა“, — ასეთი ჩანაწერები ძალზე ბევრია და სამუალებ არა გვაქვს მთლიანად მოვიყვანოთ ისინი. ეს შთაბეჭდილებანი ჩაწერილია სხვადასხვა ენაზე: ფრანგულ, ესპანურ, პორტუგალიურ, რუსულ, ქართულ ენებზე. მაგრამ მათთვის საერთოა სითბო, სიხარული, სიამაყე გამარჯვებული სოციალიზმის ქვეყნის, მისი ხალხების გამო. საყურადღებოა ესპანურ ენაზე ჩანაწერი, რომლის ავტორი ანდალუსიის მცხოვრები ქართველი ხალხის ძველ კულტურასა და წეს-ჩვეულებებს უდარებს ანდალუსიელთა კულტურასა და წეს-ჩვეულებებს. მაგრამ შენიშნავს, რომ სოციალიზმის წარმატებებმა ძველ დაანგნაურეს საქართველო მის სამშობლოსთან შედარებით.

ბ ჩანაწერი ფრანგი ტურისტისა, რომელმაც საქართველოს სს რესპუბლიკაში იმოგზაურა: „მიჩანდ აღფრთოვანებული ვარ მასპინძლობით, რომელიც გამიწიეს საქართველომ და მისმა ხალხმა“.

საქართველოსა და საფრანგეთის ურთიერთობას ეძღვნება პავილიონის ბოლო სტენდები. აქ არის აგრეთვე რეპროდუქცია ფრანგი მხატვრის შარდენის ჟრავიურისა „თბილისის ხედი“. აქვე არის აგრეთვე ფოტოსურათები, რომლებზეც აღბეჭდილია ქართველ ეროვნულ რანსაკმელში გამოწყობილი ქნობილი მწერალი ა. დიუმა, საფრანგეთში საქართველოს ელჩი სულხან-საბა ორბელიანი; წიგნები, დოკუმენტთა რეპროდუქციები, რომლებიც ასახავენ ორი ხალხის მეგობრობის ტრადიციულ ურთიერთობას.

ოთხი დღეა მუშაობს გამოფენა და ნ. ლენინ-ბრიძისა და მისი რვა თანამშემწისათვის სამუშაო ძალზე ბევრია: კითხვებზე პასუხების გაცემა, ახსნა-განმარტება. „პარიზის ვასაცნობად დრო სრულიად არ გვრჩება“, — ხუმრობენ ისინი.

თავისი ორმოცდაათი წლისთავის წინ საქართველოს რესპუბლიკა ღირსეულად წარმოდგენს საბჭოეთის ქვეყანას საფრანგეთის დედაქალაქში. და რესპუბლიკის ალაში საგამოფენო დარბაზის ფრონტონზე მოწმობს უწინარეს ყოვლისა წარმატებებს, რომლებიც ამ ქვეყანამ და მისმა ხალხმა მოიპოვეს საბჭოთა ხელისუფლების პერიოდში.

ლონდონის ქრონიკაზე

საბჭოთა ჩოგბურთელებს, რომლებსაც სათავეში უდგას სსრ კავშირის ჩემპიონი ა. მეტრეველი, მეტად დაძაბული სეზონი აქვთ.

მოსკოვის ასპარეზობის შემდეგ საბჭოთა გუნდი ლონდონს ეწვია და „კენინსკლების“ ბალახიან კორტებზე გამოდის საერთაშორისო ტრადიციულ ასპარეზობაზე, რომელიც წინ უძღვის უიმბლდონის ტურნირს.

ჩვენი თანამემამულე ა. მეტრეველი აღმოჩენილი ბრძოლი ინგლისელი პროფესიონალი ჩოგბურთელის რ. ტეილორის წინააღმდეგ და ვინ მარჯვა 4:6, 6:3, 8:6. დანარჩენმა საბჭოთა სპორტსმენებმა არასახარბიელო სტარტი აიღეს. ო. მორაროვამ წააგო შეხვედრა ბესტრიელ ჰ. გორდიასთან 6:8, 9:7, 2:6, ვ. კორეტკოვამ — ამერიკის შეერთებული შტატების წარმომადგენელთან მ. რეზენთან 2:6, 2:6, მ. კოროშნამ —ვ. უედთან 4:6, 5:7.

ტურნირი სოფლებში

იუგოსლავიის ქალაქ სკოპლეში გრძელდება საერთაშორისო საჭადრაკო ტურნირი. სხვებთან ერთად ტურნირზე გამოდიან საბჭოთა მოჭადრაკეები — მ. ტალიმანოვი, ე. ვასიუკოვი, ი. ბალაშოვი.

გათამაშდა 4 ტური. ლიდერია გროსმაისტერი მ. ტალიმანოვი, რომელსაც 3,5 ქულა აქვს. მეორე-მეოთხე ადგილებს იყოფენ ე. ვასიუკოვი, ს. ბლეიგორრი და ი. ბალაშოვი, რომელებსაც ორნახევარ-ორნახევარი ქულა აქვთ.

ლიდერია „თბილისი“

16 ივნისს თბილისში გაიმართა სპიდვეიხტა საკავშირო პირველობის მორიგი შეხვედრა სარატოვის „სალიუტისა“ და საქართველოს „თბილისის“ გუნდებს შორის.

მატჩი „თბილისის“ სპიდვეიხტთა უპირატესობით წარიმართა და დამთავრდა მათივე გამარჯვებით 49:27. აბსოლუტურად უკეთესი დრო ოთხ წრეზე აჩვენა ვ. ჯორდეევმა — 1 წუთი და 18 წამი.

„თბილისის“ გუნდი ლიდერი გახდა.

დავას ჩემპიონები გაანგრძობენ

მექსიკო, 16 ივნისი. („სოციალისტიჩესკაია ინდუსტრიას“ ბეკე. (ორ.). გუშინ ოტელ „კონტინენტალ ჰილტონში“ გაიმართა დარბაზობა, რომელშიც ტრადიციის მიხედვით შეიკრიბნენ მექსიკელ მიმავალი გუნდების ფეხბურთელები და მწვრთნელები. ამ გამოსათხოვარ დარბაზობას ესწრებოდნენ ინგლისის, ჰერუს, მექსიკის ნაკრები გუნდები და ჩვენი გუნდი. ფიფას პრეზიდენტმა სტენლი როუზმა და მსოფლიოს ჩემპიონატის საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარემ გილიერმო კანედამ მისასალმებელი სიტყვებით მიმართეს სპორტსმენებს. შემდეგ როუზმა გუნდებს გადასცა სამახსოვრო პრიზები — ვერცხლის ბურთები ოთხწახნაგოვან საურდენზე, რომელშიც ჩემპიონატის მონაწილეთა თექვსმეტი ემბლემა. მოთამაშეებს სამახსოვრო მედლები გადასცეს ბობი ჩარლტონმა და ლევ იაშინმა კი ბერსონალური მედლები მიიღეს. ეს იყო ჯენტლ. გამოჩენილი სპორტსმენებისათვის.

ინგლისის ნაკრების მწვრთნელი ალფ რამსეი არ ფარავდა დამარცხებით გამოწვეულ გულისტკენას. მაგრამ მიუხედავად ამისა ძალიან გულთბილად ლაპარაკობდა თავის მოთამაშეებზე: „მიუხედავად დაბავლეთ გერმანიის გუნდთან დამარცხებისა, მე ვამაყობ ჩემი ბიჭებით მათ გააკეთეს ყველაფერი. რაც შეეძლოთ, და აჩვენეს შესანიშნავი ფეხბურთი“. კითხვაზე, თუ რატომ არ თამაშობდა მეკარე ბენჭსი, რამსეიმ უპასუხა, რომ სწორედ მატჩის წინ ბენჭსი მოულოდნელად ცუდად გახდა და ამიტომ იგი ბონეტამ შეცვალა. რამსეიმ თქვა — და მას ყველა აქ დამსწრე დაეთანხმა, — ბენჭსს რომ ეთამაშნა, მატჩის შედეგი სხვა იქნებოდა. რამსეიმ ქმაყოფილება გამოთქვა ინგლისის საზოგადოებრივი წრეების დინჯი რეაქციის გამო: „მათ ესმით, რომ ფეხბურთი თამაშია, და ბურთი არავითარ გარანტიას არ აძლევს უძლიერესებსაც კი. ამ ხელსაყრელთებით მელაპარაკა ტელეფონით ინგლისის კანინტის პრემიერი ჰ. ვილსონისგან“.

რას შეარქმევენ თასს?

ფეხბურთელთა ამ გუნდს, რომელიც მსოფლიოს პირველობაზე სამჯერ მოიპოვებს ჩემპიონობას, სამუდამოდ დადიციემი ეიღო რიმეს თასი. მექსიკის პირველობაზე ამის შესაძლებლობა 17 ივნისამდე ჰქონდათ ბრაზილიის, იტალიისა და ურუგვაის გუნდებს, რომელნიც ორ-ორჯერ ყოფნენ „ოქროს ჭალიმარჯვის“ მფლობელნი.

თუ ერთ-ერთმა მათგანმა სამუდამოდ დაისაკუთრა თასი, მაშინ რა იქნება 1974 წლის პირველობის გათამაშებაზე? ცხადია, დაწესდება ახალი პრიზი. მაგრამ როგორი? ან რას შეარქმევენ მას?

ბრაზილიელები დარწმუნებული არიან გამარჯვებაში და წინადადებას იძლევიან, რომ საკუთარი სახელოვნებით გააკეთებენ ახალ თასს და მას „ბრაზილიერ კოპას“ შეარქმევენ. მეცხრე ჩემპიონატის ორგანიზატორებმა — მექსიკელებმა თავიანთ მხრივ ფიფაში წინადადება შეიტანეს, რომ გაამზადებენ ახალ თასს, რომელსაც ერქმევა „მეხიკო“.

არის სხვა წინადადებ ებიც, რომლებზეც ფიფას წევრ ებს ჯერ არ უმსჯელიათ, რად გან მეცხრე ჩემპიონატზე ოიელ რიმეს თასს ბედი ჯერ კიდევ არ არის გადაწყვეტილი.

ახალი აეროვაგზალი

ქუთაისი, 17 ივნისი. (საქინფორმ.). ქუთაისსა და მის ახლოს მდებარე რაიონებში (სამტრედიის, წყალტუბოს რაიონებმა) ახლად აეროვაგზალი მიიღეს. იგი სათაოდ გაუშვებს 300-მდე მგზავრს. ამიერკავკასიის „ტრანსმშენის“ ტრესტის № 815 სამშენებლო-სამონტაჟო მატარებლის კოლექტივმა, რომელიც ამ ბავილიონს აშენებდა, ვალტნლის გასაფორმებლად გამოიყენა მინა, ბეტონი, ლითონი.

დარბაზის სიგრძე, სადაც აეროპორტის ყველა სამსახური განლაგებულია, თითქმის 70 მეტრს შეადგენს. თვითმფრინავების ასაფრენ ზოლამდე მეტად მცირე მანძილია.

აეროვაგზლის შენენ ლ ობ ი ს დროს შრომითი იმტივობის მაგალითი უჩვენეს შენენებმა ზ. ვარდოსანიძემ, ბ. ლოსაბერიძემ, ტ. დვალმა, ნ. აბოთიძემ ე. დონნაძემ, რ. გაბრიაძემ და სხვებმა. საკმარისია ითქვას, რომ მარტო მიწის სამუშაოთა მოცულობამ 100 ათას კუბურ მეტრს გადააჭარბა.

აეროპორტის სატრიმო ბგსნნაზე, რომელიც 16 ივნისს გაიმართა, ჩამოვიდნენ სსრ კავშირის სამოქალაქო ავიაციის მინისტრის მოადგილე ნ. ბიკოვი, პარტიის ქუთაისის საქალაქო კომიტეტის პირველი მდივანი ო. ბოჭოიძე, პარტიის წყალტუბოს რაიკომის პირველი მდივანი გ. ეაშაძე, საქართველოს სამოქალაქო ავიაციის სამმართველოს წარმომადგენლები, მშენებლები.

ლენტის გადაჭრის უფლება ეძლევა ავიაციის გადამდგარ გენერალ-ლეიტენანტს საბჭოთა კავშირის გმირს ვ. ნანეიშვილს.

ახალი აეროპორტი გიხსნა. მიერ ველი მგზავრებიან მეეშორებიან თვითმფრინავის ტრაპისაკენ. ტუ-104 გეზს იღებს დონეცკისაკენ.

□

ვულკანმა „გამოიღვიძა“

ბაქო. ასი წლის ძილის შემდეგ გამოიღვიძა ჩვენდღეღის ტალახის ვულკანმა, რომელიც ბაქოს დასავლეთით 70 კილომეტრზე მდებარეობს. მისი გამოღვიძება აღინიშნა გაზის ძლაერი გამობოლქვით.

ვულკანის კრატერის ცენტრალურ ნაწილში გამოჩნდა და თანდათანობით დიდდება მშრალი თიხის დაცვმენტებული ნამსხვრევების თაღისებრი ბორცვი. გუმბათმა უკვე მიაღწია 5-6 მეტრ სიმაღლეს, დიამეტრით კი იგი დაახლოებით 50-60 მეტრია.

ვულკანს აკვირდებიან მეცნიერები. აზერბაიჯანის სსრ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსმა ახად იაკუბოვმა საკდესის კორესპონდენტს უთხრა:

— აზერბაიჯანის ტალახის ვულკანების გაზრდილი აქტივობა, რომლებიც ამ ბოლო წლებში შეინიშნება, შესაძლოა, დაკავშირებულია იმასთან, რომ მთელ დედამიწის სფეროში ბაძლიერდა მთის წარმოშობი მოქმედება ეგრეთწოდებული ალუური ნაოჭის ფორგლებში.

მეცნიერის აზრით, ვულკანის „ფეხვები“ მეზოზოურ შრეებშია.

ძროხიკა

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭომ ამხ. ვ. ვ. უნგაიძე დანიშნა საქართველოს სსრ კვების მრეწველობის მინისტრის პირველ მოადგილედ.

დანაშაული კიტოში

ბუენოსაიერესი, 17 ივნისი. (საკდესი). კიტოში ააფეთქეს ეკვადორის ცენტრალური უნივერსიტეტის სტადიონი. მოლიანად განადგურდა სტამბის შენობა, ძვირფასი წიგნები და მეცნიერული პუბლიკაციები.

ელჩი გაანთავისუფლეს

ნიუ-იორკი, 17 ივნისი. (საკდესი). დასავლეთ გერმანიის ელჩი ბრაზილიაში ფონ ბოლებენი გუშინ გვიან ღამით დაბრუნდა თავის რეზიდენციაში, იუწყება რიო-დე-ჟანეიროდან იუნაიტედ პრეს ინტერნეშნლის კორესპონდენტი. ელჩი ხუთი დღის წინათ გაიტაცა ბრაზილიის ახალგაზრდა ოფიცრის მოწინააღმდეგეთა ჯგუფმა ომ მომენტში, როცა საელჩოსთან მივიდა მანქანით. გამტაცებლებმა ელჩი გაუშვეს მას შემდეგ, რაც ბრაზილიის მთავრობამ მათი მოთხოვნით გათავისუფლა 40 პოლიტიკური პატიმარი და გაგზავნა ალჟირში.

მუშაობა განაახლა განიარაღების კომიტეტმა

ჟენევა, 17 ივნისი. (საკდესი). ჟენევის ერთა სასახლეში მუშაობა განაახლა განიარაღების კომიტეტმა.

სხდომაზე გამოვიდა კომიტეტის თავმჯდომარე, სსრ კავშირის წარმომადგენელი ა. ა. როშჩინი, რომელმაც ჩამოაყალიბა ძირითადი ამოცანები განიარაღების დარგში.

რეპრესიული კანონი

ლონდონი, 17 ივნისი. (საკდესი). გაიანის მთავრობამ კიდევ ერთი წლით გააგრძელა ეროვნული უშიშროების კანონის მოქმედების ვადა, იუწყება რეიტერის სააგენტო კორესპონდენტი ჯორჯტაუნიდან. 1966 წელს მიღებული ეს კანონი მიმართულია ქვეყნის პროგრესული ორგანიზაციების წინააღმდეგ, ჩხრეკისა და დაპატიმრებების ფართო უფლებებს ანიჭებს პოლიციას, აგრეთვე ამკვდრებს ცენზურას.

მუშათა გაკოფსვლები

სტამბოლი, 17 ივნისი. (საკდესი). სტამბოლის, ანკარის, იზმირისა და თურქეთის სხვა ქალაქების 113 სანერგეს დასახელებით 70 ათასმა მუშამ თურქეთის რეგიონალიერ პროფკავშირთა კონფედერაციის მოწოდებით დაიწყო საპროტესტო კამპანია იმ კანონპროექტების წინააღმდეგ, რომლებთაც გათვალისწინებულია პროფკავშირებისა და გაფიცვების შესახებ კანონების შეცვლა მუშათა ინტერესების საზიანოდ.

მსოფლიო ჯგუფ

ტელევიზია

18 ივნისი

11.00 — დოსსწრებული სწავლების სტუდენტთა დასახმარებლად — ლექცია ზოგად ფიზიკაში, 12.00 — ქართული მხატვრული ფილმი „შეწყვეტილი სიმღერა“, 17.55 — ახალი ამბები, 18.00 — „ფიქრები ჩვენს თეატრზე“ (სატელევიზიო პრეს-კონფერენცია), 19.00 — განცხადებები, 19.05 — „დადაცემა — ეპასუხობთ სპორტის მოყვარულებს, 19.30 — კანონიერების საფარველზე, 20.00 — მსოფლიო ჩემპიონატი ფეხბურთში. ნახევარფინალი (ვიდეოჩანაწერი), 21.30 — „მოამბე“ — საინფორმაციო პროგრამა, 22.00 — მსოფლიოს ჩემპიონატი ფეხბურთში. ნახევარფინალი (ვიდეოჩანაწერი).

კინო

18 ივნისი

ოქტომბერი — გაბთავისულება (I, II სერია); საქართველო (წითელი დარბაზი), კოლხიდა (საზამთრო), ბათუმი, ვარძია, გორის სახელობის კულტურის სახლი (საზამთრო), ეკრანი, თბილისი — **ოჯახი გრძელ მხარეს:** ამირანი (საზამთრო), ფილარმონიის ბაღი, ისანი (საზამთრო), საქართველო (მწვანე დარბაზი), ბლეხანოვის სახელობის კულტურის სახლი (საზამთრო), გაზაფხული, სპარტაკი, ნაკადული, ჭავჭავაძის სახელობის კულტურის სახლი, სპორტი — **მოტაცებული;** ამირანი (საზაფხულო), თანამგზავრი, ყაზბეგი (პირველი დარბაზი) — **დედობრივი ხიყვარული** (I, II სერია); ისანი (საზაფხულო), 26 კომისრის სახელობის (მეორე დარბაზი), კოლმეურნე, კომკავშირელი — **ხაიხა** (I და II სერია); საქართველო (საზაფხულო), გორგის სახელობის კულტურის სახლი (საზაფხულო) — **არ დაიდარდო** (ქართული ვარიანტი); 26 კომისრის სახელობის (პირველი დარბაზი) — **ოქრო;** 26 კომისრის სახელობის (საზაფხულო), ყაზბეგი (პირველი დარბაზი) — **შევარდენის ქვალი;** კოლხიდა (საზაფხულო) — **დოყლაპია;** ბლეხანოვის სახელობის კულტურის სახლი (საზაფხულო) — **ანგელია — ანგელოზების მარკიზა.**

რა ვნახოთ, რა ვოვისმინოთ

ფიგნის

12 ტურის შედეგები

„ა“ კლასის უმაღლესი ხაზეში

ვდგომარეობა 18 ივნისისათვის

	თ.	მ.	ფ.	წ.	ბ.	ქ.
ცსკა	12	7	3	2	21—6	17
„დინამო“ (თბ.)	11	6	4	1	19—7	16
„დინამო“ (კ.)	11	7	2	2	18—7	16
„დინამო“ (მ.)	11	6	3	2	18—5	15
სკა (როსტ.)	11	5	4	2	9—5	14
„ტორპედო“ (მ.)	12	4	5	3	13—12	13
„ნეფტჩი“ (ბ.)	12	3	6	3	10—7	12
„არარატი“ (ერ.)	11	5	2	4	10—9	12
„ზარია“ (ვ.)	12	4	4	4	7—12	12
„სპარტაკი“ (მ.)	11	2	7	2	13—12	11
„ტორპედო“ (ქ.)	11	2	6	3	7—9	10
„შახტიორი“ (დ.)	11	2	5	4	7—12	9
„დინამო“ (მნ.)	11	2	4	5	8—11	8
**„ჩერნომორ.“